

LIETUVOS RESPUBLIKOS TIEKIAMŲ RINKAI TRĘSIAMŲJŲ PRODUKTŲ ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. kovo 19 d. pavedimą Nr. S-859, kuriuo Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai (toliau – Ūkio ministerija) pavesta parengti ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamente nustatyta tvarka iki 2018 m. gegužės 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei tręšiamuosius produktus reglamentuojančio įstatymo projektą.

Įstatymo projektu siekiama nustatyti Lietuvos Respublikos rinkai (toliau – rinkai) pateiktiems ir tiekiamiems tręšiamiesiems produktams keliamus reikalavimus, ekonominės veiklos vykdytojų pareigas, rinkai pateikiamų ir tiekiamų produktų indentifikavimo ir įrašymo į registrą reikalavimus ir tręšiamųjų produktų rinkos priežiūros tvarką ir atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamento (direktorius Vaidas Gričius, (tel. 8 706 64 666, el. p. Vaidas.Gricius@ukmin.lt) Pramonės politikos skyriaus (vedėjas Karolis Ruzgys, (tel. 8 706 64 874, el. p. Karolis.Ruzgys@ukmin.lt) vyriausioji specialistė Ilona Golovačiova (tel. 8 706 64 651, el. p. ilona.golovaciova@ukmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Europos Sąjungoje gaminamų ir tiekiamų rinkai mineralinių trąšų reikalavimai yra nustatyti 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2003/2003 dėl trąšų ir šie produktai yra paženklininti EB ženklais.

Lietuvoje nacionalinės teisės akto, kuriame būtų nustatyti tręšiamųjų produktų saugos specialieji reikalavimai, nėra. Bendrieji saugos reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos produktų saugos įstatyme (toliau – Produktų saugos įstatymas). Produktų saugos įstatymas nėra taikomas EB ženklu pažymėtoms trąšoms, nes joms yra taikomi pirmiau minėto reglamento reikalavimai.

Šiuo metu Europos Taryboje svarstomas naujas tręšiamųjų produktų reglamentas, kurio reguliavimo sritis apima organines, organomineralines, mineralines trąšas, kalkinimo, dirvožemio gerinimo medžiagas, augimo terpes, agronominius priedus, augalų biostimulius ir tręšiamųjų produktų mišinius. Tačiau svarstomas reglamento projektas leidžia valstybėms narėms taikyti savo tręšiamųjų produktų nacionalinį reglamentavimą, t. y. toms trąšoms, kurios gamintojų nebus pažymėtos kaip EB trąšos, galios nacionalinis tręšiamųjų produktų reglamentavimas. Lietuvoje tokie tręšiamieji produktai turės atitikti Produkto saugos įstatymo reikalavimus. Ekonominės veiklos vykdytojas pats turi teisę nuspręsti, kokį tręšiamąjį produktą jis gamins ir kokiais teisės aktais jam vadovautis. Pažymėtina, kad Produkto saugos įstatyme nustatyti tik bendrieji produktų saugos reikalavimai, o specialieji reikalavimai turi būti nustatyti atskirame teisės akte. Šiuo metu į Lietuvos rinką iš trečiųjų šalių (Rusija, Baltarusija, Ukraina ir t. t.) gali patekti daug nesaugių ir nekokybiškų tręšiamųjų gaminių.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įgyvendinant Įstatymo projekto teisinio reguliavimo nuostatas, bus vykdoma tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų sudėties, maistinių medžiagų, saugos ir kokybės, ženklinimo, pakavimo, identifikavimo, įrašymo į Tręšiamųjų produktų ir gamintojų, importuotojų, platintojų ir įgaliotųjų atstovų registrą (toliau – registras), tręšiamųjų produktų kontrolė, šalies vidaus rinkai bus apsaugota nuo tręšiamųjų produktų, neatitinkančių Įstatymo projekto reikalavimų, pateikimo ir tiekimo rinkai.

Įstatymo projekte:

- yra numatytos prievolės ekonominės veiklos vykdytojams, atsižvelgta į tai, kad tam tikras užduotis gali atlikti tik gamintojai. Importuotojai ir įgaliotieji atstovai yra glaudžiai susiję su rinka ir įtraukti atlikti rinkos priežiūros užduočių jie turi būti pasirengę aktyviai dalyvauti, teikdami Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotoms institucijoms (toliau – įgaliotos institucijos) visą reikalingą informaciją apie tręšiamuosius produktus, siekiant užtikrinti jų saugą ir kokybę;
- aiškiai ir proporcingai paskirstomos prievolės, nustatytos atsižvelgiant į kiekvieno tiekimo ir platinimo procese dalyvaujančio ekonominės veiklos vykdytojo (gamintojo, importuotojo, įgaliotojo atstovo, platintojo, naudotojo) vaidmenį;
- gamintojams nustatoma prievolė tinkamai ženklinti gaminį užtikrinant jo atsekamumą, ši informacija visoje tiekimo grandinėje padeda padaryti rinkos priežiūrą paprastesnę ir veiksmingesnę;
- aiškiai išvardyti techniniai dokumentai, kuriuos ekonominiai veiklos vykdytojai prieš teikdami ir pateikdami rinkai tręšiamuosius produktus turės pateikti įgaliotoms institucijoms;
- nustatyti tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimai, kurie užtikrins žmonių ir gyvūnų gyvybės, sveikatos ir aplinkos saugą;
- numatytas tiekiamų tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašo (toliau – Identifikavimo sąrašas) patvirtinimas, juo siekiama užtikrinti tik saugių ir kokybiškų Įstatymo reikalavimus atitinkančių tręšiamųjų produktų tiekimą ir naudojimą žemės ūkyje;
- numatytas įrašymas registrą, siekiant užtikrinti tręšiamųjų produktų atsekamumą, o Registro duomenis įpareigota naudoti tik rinkos priežiūros institucijoms ir valstybės įstaigoms nustatytoms funkcijoms atlikti;
- į atskirą skyrių išskirta tręšiamųjų produktų rinkos priežiūra, nustatytos rinkos priežiūros pareigūnų ir ekonominės veiklos vykdytojų teisės ir pareigos, numatytos rinkos priežiūros institucijų funkcijos ir neatitinkantiems reikalavimų tręšiamiesiems produktams taikoma procedūra;
- ekonominės veiklos vykdytojams už šio įstatymo pažeidimus yra numatyta atsakomybė – skiriami įspėjimai ir baudos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų numatomo teisinio reguliavimo pasekmių tręšiamųjų produktų saugos ir kokybės sričiai, valstybės finansams nenumatoma.

Atsižvelgiant į tai, kad tręšiamiesiems produktams sukuriama visiškai nauja teisinė reguliavimo sistema, apskaičiuota, kad gamintojams, importuotojams, platintojams, įgaliotiesiems atstovams administracinė našta sieks 29 712, 98 eurų per metus.

Naudotojams administracinė našta bus apskaičiuota rengiant Įstatymo projekto įgyvendinamuosius teisės aktus.

6. Kokią įtaką priimtas Įstatymo projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimtas Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip Įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Neigiamų numatomo teisinio reguliavimo pasekmių verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, priimti kitų Įstatymų ar pakeisti galiojančius, ar pripažinti netekusiais galios įstatymų nereikės.

9. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos

ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projekte nustatomos šios naujos sąvokos: „Naudotojas“, „Tranzitas“, „Tręšiamasis produktas“ ir „Tręšiamųjų produktų identifikavimas“, „Tręšiamojo produkto lydimasis dokumentas“. Šios sąvokos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka bus suderintos su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Turės būti priimti šie įgyvendinamieji teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos tręšiamųjų produktų registro įsteigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir registro veiklos pradžios nustatymo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl atsakingų institucijų paskyrimo“;
- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymas, kuriuo nustatoma Lietuvos Respublikos tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų identifikavimo ir jų įtraukimo į Lietuvos Respublikos tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašą tvarka, tvirtinamas Lietuvos Respublikos tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų identifikavimo sąrašas;
- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymas, kuriuo nustatoma duomenų teikimo įgaliotai institucijai apie tręšiamųjų produktų sunaudojimą tvarka;
- Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymas, kuriuo nustatoma Lietuvos Respublikos tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų atitikties įvertinimo tvarka;
- Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymas, kuriuo nustatomi Lietuvos Respublikos tiekiamų rinkai tręšiamųjų produktų specialieji ženklavimo ir pakavimo reikalavimai;
- Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. balandžio 14 d. įsakymas Nr. 4-124 „Dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2003/2003 Dėl trąšų įgyvendinimo“ bus pripažintas netekusiu galios;
- be to, reikės pakeisti teisinį reguliavimą dėl cheminių medžiagų ir preparatų apskaitos, duomenų ir informacijos apie chemines medžiagas ir mišinius teikimo informacinei sistemai „Aplinkos informacijos valdymo integruota kompiuterinė sistema“ ir numatyti išimtis cheminėms trąšoms.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės, taip pat nenumatomas ir lėšų sutaupymas.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas derintas su Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2017 m. sausio 26 d. įsakymu Nr. 4-60 „Dėl Darbo grupės pasiūlymams dėl Europos Parlamento ir Tarybos rengiamo tręšiamųjų produktų reglamento projekto ir tręšiamųjų produktų pateikimą į rinką reguliuojančių nacionalinių teisės aktų projektų teikti sudarymo“ sudarytos darbo grupės nariais. Darbo grupė sudaryta iš mokslo, pramonės, valstybinės priežiūros, muitinės, žemės ūkio ir valstybės institucijų atstovų. Į darbo grupės narių pastabas buvo atsižvelgta Įstatymo projekto rengimo metu.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*, yra: „tiekimasis rinkai“, „tręšiamieji produktai“, „tręšiamųjų produktų priežiūra“, „ekonominės veiklos vykdytojų pareigos“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Vadovaujantis Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Įstatymo projektą, jį įregistravus Lietuvos Respublikos Seime, Ūkio ministerija notifikuos Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Ūkio ministerijos Bendrųjų reikalų
departamento Dokumentų valdymo
ir asmenų aptarnavimo skyriaus
vyriausioji specialistė

Roma Sabaliauskaitė

2018-06-01

Ūkio ministras

Virginijus Sinkevičius